

VODENJE PEVSKEGA ZBORA

TEODOR VODEB

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
teodor.vodeb@student.um.si

V tem poglavju so predstavljene osnovne spretnosti, ki so potrebne za vodenje pevskega zbora. Spoznamo naloge zborovodje in lastnosti, ki jih ta mora posedovati, da bi uspešno vodil pevski zbor. V poglavju so predstavljene tehnike za izboljšanje vokalne harmonije in dinamike zbora. Na kratko pa se navežemo tudi na postopek učenja nove pesmi in izbiro glasbenih vsebin.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.60](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.60)

ISBN
978-961-286-993-9

Ključne besede:
pevski zbor,
zborovodja,
učenje nove pesmi,
vodenje zbora,
tehnike za izboljšanje
vokalne harmonije in
dinamike

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.60](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.60)

ISBN

978-961-286-993-9

Keywords:

choir,
choir director,
learning a new song,
leading a choir,
techniques to improve vocal
harmony and dynamics

LEADING A SCHOOL CHOIR

TEODOR VODEB

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
teodor.vodeb@student.um.si

This chapter outlines the essential skills required to lead a choir. It explores the responsibilities of a choir director and the qualities necessary for successfully managing a choir. Techniques for enhancing vocal harmony and choir dynamics are presented, along with a brief discussion on the process of learning a new song and selecting appropriate musical content.

University of Maribor Press

1 Uvod

Za učitelje razrednega pouka je zelo pomembno poznavanje številnih prednosti, ki jih otrokom na glasbenem področju ponuja pevski zbor. Pomembno je razumeti, da otroci ob prepevanju v pevskem zboru urijo svoje izvajalske sposobnosti in razvijajo dejavnosti poslušanja. Otrokom se izboljšata nivoja mentalne in slušne pozornosti, kar se kasneje odraža tudi na drugih področjih. Kljub prizadevanjem za izboljšanje glasbenega pouka v osnovnih šolah še vedno ostaja odprto vprašanje, kako čim večje število otrok pripraviti oz. jih navdušiti nad sodelovanjem v pevskem zboru. V nekaterih primerih vodenje pevskega zbora na osnovnih šolah učiteljem predstavlja velik izziv. Učitelji opažajo, da imajo učenci v pevskem zboru različne izkušnje in spretnosti, kar zahteva prilagajanje učnih metod, ki jih učitelji uporabljajo.

2 Vodenje pevskega zbora

Za vodenje pevskega zbora so pomembne vodstvene in organizacijske sposobnosti zborovodje. Od zborovodje se pričakuje, da ima dobro razvit ritmični čut in je spretna v igranju klavirja. Poznati mora osnove glasbene teorije, harmonijo in osnovne glasbene pojme iz glasoslovja in pravorečja. Zborovodja mora biti dober pedagog in dobro poznati izvajalsko skupino, ki jo upravlja. Pomembno je, da ustvarja prijetno pevsko atmosfero, zna poslušati, opazovati in uporabljati ustrezne metode dela. Dober zborovodja zna izkoristiti zborovski potencial in tudi uporabiti svoj pevski glas (Hren, 2012).

Zborovodja mora biti oseba z močno karizmo in stabilnostjo, da kar najlažje pritegne pozornost izvajalcev. Raziskave so pokazale, da se načini vodenja zborovodij razlikujejo glede na njihove izkušnje. Pomembno na način vodenja vpliva tudi starost pevcev in zborovodje. Izkušene zborovodje uporabljajo kompleksnejše procese predstavitve idej, medtem ko učitelji v osnovnih šolah uporabljajo predvsem prenos učenja ali metakognicijo (Šmid, 2023).

Pri izbiri glasbenih vsebin moramo paziti, da ta ustreza starostni stopnji in sposobnostim pevcev. Pri izbiranju sporeda zborovodja upošteva razvojno stopnjo pevcev, izšolanost zbora in izvedbene zmožnosti pevcev. Pomembno je tudi, da so besedila, ki jih pevci prepevajo, primerni njihovi starostni stopnji (Učni načrt. Glasbena šola. Izobraževalni program: Glasba. Predmet: pevski zbor, 2022).

Pri vodenju enoglasnega otroškega zbora (od 6. do 10. leta) naj zborovodja izbira skladbe, ki so zapisane v tonskem obsegu od c1 do f2. Skladbe naj vsebujejo zgodbo in opevajo sedanjost. Priporočljivo je, da za prepevanje izbiramo preproste ljudske pesmi in lažje kanone (Učni načrt. Glasbena šola. Izobraževalni program: Glasba. Predmet: pevski zbor, 2022).

Pri vodenju dvoglasnega in triglasnega otroškega zbora (od 10. do 15. leta) naj zborovodja izbira skladbe, ki v svoji zasnovi vsebujejo modulacije. Priporočljivo je, da za prepevanje izbiramo večglasne skladbe, ki so lahko avtorske ali ljudske. Tipičen primer večglasne pesmi predstavlja kanon (Učni načrt. Glasbena šola. Izobraževalni program: Glasba. Predmet: pevski zbor, 2022).

2.2 Tehnike za izboljšanje vokalne harmonije in skupinske dinamike

Za dobro petje je z zborom treba izvajati vaje za dihanje. Dihanje izvajamo z vsemi pljuči in pri tem uporabljamo trebušno prepono. Pomembno je, da vsak pevec ve, kako trebušna prepona deluje in kje se nahaja. Pevec zrak vdihne tako, da ne dviguje ramen. Pri tem se trebuh izboči, prsni koš pa se razširi na vse strani. Kadar globoko vdihnemo, zrak zadržimo za tri dobe. Dinamika izhaja iz vsebine, oblike in značaja posamezne pesmi. Nekatere pesmi so opremljene s pravimi dinamičnimi oznakami. Najpogosteje v otroških pesmih zasledimo zahtevo po srednje glasni izvedbi (mf), na drugem mestu najdemo zahtevo po srednje tihi izvedbi (p), najredkeje pa v otroških pesmih zasledimo zahtevo po tihi izvedbi (p). Otroške pesmi so po dinamiki prilagojene starosti otrok, ki prepevajo v zboru. Da bi v pevskem zboru izboljšali skupinsko dinamiko, moramo z zborom izvajati različne vaje v naraščanju in pojemanju tonske moči. Priporočljivo je, da takšne vaje z zborom izvajamo vsako pevsko uro (Hren, 2012).

Človeški glas je instrument in za njegovo oblikovanje je potrebna pravilna telesna drža, pevsko dihanje, artikulacija, lepa izgovorjava in upoštevanje dinamike. Pri otroškem in mladinskem pevskem zboru moramo uporabljati tehnične pevske vaje, ki so otrokom zanimive. Zanimivost vaj in motivacija otrok sta ključna dejavnika, ki omogočata pravilno izvajanje pevskih vaj (Rampre, 2018).

2.3 Postopek učenja nove pesmi

Postopek učenja nove pesmi naj poteka po didaktičnem postopku, ki vključuje pripravo otrok na petje, seznanjanje z novo pesmijo, učenje pesmi, ponavljanje in utrjevanje. Priporočljivo je, da otroci najprej pesem slišijo v celoti brez instrumentalne in gibalno-plesne spremljave. Povezavo med seznanjanjem in učenjem nove pesmi pa predstavlja upevanje. Z upevanjem pri otrocih dosežemo pravilno pevsko držo in jih pripravimo na izvajanje pesmi, hkrati pa otrokom omogočimo, da se sprostijo. Vaje delamo sproščeno in toliko časa, dokler otroci kažejo interes za sodelovanje. Upevanje vključuje vaje za sproščeno držo, pevsko dihanje, vokal in resonanco, artikulacijo in širjenje glasovnega obsega (Pavlovič, 2014).

3 Zaključek

Učiteljem svetujemo, da svoje učence motivirajo in jih skušajo vključevati v pevske zборе. Zavedati se moramo, da sodelovanje učencev v pevskem zboru izboljša njihove učne sposobnosti. Priporočljivo je, da se učitelji/zborovodje dobro usposobijo za vodenje pevskega zbora, saj lahko tako dosežejo boljše in kakovostnejše rezultate. Ugotovili smo, da je za uspešno vodenje pevskega zbora treba poznati kar nekaj različnih pristopov in postopkov dela. Za vodenje pevskega zbora so pomembne predvsem vodstvene in organizacijske sposobnosti zborovodje. Ta mora poznati skupino, ki jo upravlja, biti dober pedagog in pogosto razmišljati izven okvirjev. Dejstvo je, da z vsakim novim vpogledom postajamo bolj pripravljeni na izzive, ki jih prinaša vodenje pevskega zbora.

Literatura

- Hren, T. (2012). *Vodenje otroškega pevskega zbora v vrtcu* [Diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta]. Digitalna knjižnica Univerze v Mariboru.
<https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=36782&lang=eng>
- Pavlovič, B. (2014). *Obogatitvena dejavnost: otroški pevski zbor* [Diplomsko delo, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta]. Repozitorij Univerze na Primorskem.
<https://repozitorij.upr.si/Dokument.php?id=13370&lang=slv>
- Rampre, A. (2018). *Delo s pevskim zborom v vrtcu* [Diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta]. Digitalna knjižnica Univerze v Mariboru.
<https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=71734&lang=slv>
- Šmid, E. (2023). Vpliv osebnostnih lastnosti na vlogo zborovodje. V B. Rotar Pance (ur.), *Glasbenopedagoški zbornik Akademije za glasbo*, 19(39) (105–114).
[https://www.hippocampus.si/ISSN/2712-3987/39-2023/2712-3987.19\(39\)105-114.pdf](https://www.hippocampus.si/ISSN/2712-3987/39-2023/2712-3987.19(39)105-114.pdf)

Učni načrt. Glasbena šola. Izobraževalni program: Glasba. Predmet: pevski zbor. (2022). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Glasbena-sola/Ucni-nacrti/Posodobljeni-ucni-nacrti/UN_pevskizbor_GS_posodobljeni.PDF